

УДК 005.334:658.1

JEL Classification: M10, M14, G32, D81

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ КОМПЛАЄНС-РИЗИКІВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

САГАЙДАК Михайло

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0001-6526-1170>

sahaidak@kneu.edu.ua

В роботі представлено дослідження теоретичних та методичних засад проблематики комплаєнс-ризиків та їх впливу на забезпечення економічної безпеки підприємств. В сучасних умовах господарювання в результаті посилення зовнішніх факторів впливу та формування переліку негативних загроз, внутрішня система управління підприємств суттєво трансформується, що вимагає все нових підходів до ідентифікації та управління комплаєнс-ризиками. В результаті наукового пошуку було встановлено, що комплаєнс-ризиків мають крос-функціональний характер впливу, а зонами їх негативної дії можуть виступати фінансова, інформаційна, репутаційна складові економічної безпеки підприємств. Представлено основні джерела можливого виникнення комплаєнс-ризиків та відповідні структурні елементи бізнес-процесів підприємства, що підвладні вразливості впливу. Для надійного виявлення комплаєнс-ризиків було запропоновано ідентифікувати їх за допомогою інструментів моніторингу бізнес-процесів, проведення внутрішнього аудиту, застосування сучасних методів аналітики та *due diligence*. В роботі здійснено типологізацію комплаєнс-ризиків за переліком ознак, що характеризуються системним підходом та представлені з метою структуризації її подальшого ефективного управління ними. В результаті це допомогло сформувати механізм управління комплаєнс-ризиками, що включає їх визначення, оцінювання, упорядкування аудиту та перелік заходів для зниження впливу на діяльність підприємства. Установлено, що запропонований підхід характеризується проактивною спрямованістю та орієнтований на підвищення конкурентоспроможності, фінансової стійкості й правової захищеності підприємства, що в сукупності створює передумови для зміцнення його економічної безпеки у довгостроковій перспективі. Отримані результати можуть слугувати теоретико-методичним підґрунтям для їх подальшої практичної імплементації та розроблення інструментарію оцінювання впливу комплаєнс-ризиків на діяльність підприємств.

Ключові слова: комплаєнс-ризиків, економічна безпека, комплаєнс-менеджмент, класифікація комплаєнс-ризиків, ризик-менеджмент, корпоративна відповідність.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2026-20-11>

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Стаття надійшла до редакції / Received 25.02.2026

Прийнята до друку / Accepted 26.03.2026

Опубліковано / Published 30.04.2026

© Сагайдак Михайло

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ТА ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В теперішніх умовах господарська діяльність суб'єктів ринку характеризується постійними викликами: зростанням рівня регуляторної невизначеності, посиленням державного контролю, ускладненням бізнес-процесів та підвищенням вимог до прозорості управлінських дій. За означених обставин економічна безпека підприємств значно залежить як від фінансово-економічних чинників, так і від можливості дотримання нормативно-правових, етичних та корпоративних стандартів. Відсутність відповідності встановленим правилам і процедурам може створити передумови для специфічних груп загроз, що в сучасні науковій літературі виділяють як комплаєнс-ризиків.

Актуальність даного дослідження обумовлена тим, що розвиток комплаєнс-ризиків призводить до прямих фінансових втрат, впровадження штрафних санкцій, понесення репутаційних збитків та обмеження ділової активності підприємств. Для українських підприємств об'єкт дослідження є вкрай актуальним з огляду на євроінтеграційні зрушення в останні роки, дотримання міжнародних стандартів та посилення антикорупційного регулювання. Але при цьому варто відзначити, що українські підприємства наразі не мають системного підходу до управління ризиками в своїй діяльності. На даний час існує певна прогалина в методичних підходах щодо ідентифікації та класифікації комплаєнс-ризиків в контексті економічної безпеки підприємств, що зумовлює необхідність поглиблення наукового пошуку в даному напрямі. З точки зору розвитку наукового спрямування, вирішення означеного поля проблематики, надає можливість сформулювати підґрунтя для подальшого вдосконалення, а саме формування механізму попередження загроз, що підвищить стійкість підприємств до дестабілізуючих впливів зовнішнього та внутрішнього середовища.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз наукових публікацій було здійснено за останні роки серед українських та закордонних науковців, який показав зростання інтересу до проблематики комплаєнс-ризиків як вагомого елемента забезпечення економічної безпеки підприємств. Так в роботі О. Денисюк та О. Панічук [1] розкриваються питання щодо впливу дотримання комплаєнс-ризиків в аспекті кредитоспроможності бізнесу, його розвитку та впровадження відповідних засад до фінансової стратегії з метою підвищення загальної стійкості підприємства. В своїх наступних роботах автори О. Денисюк та Ю. Цаль-Цалко [2] запропонували систему показників комплаєнс-контролю, що покладений з метою раннього виявлення ризиків. Представлене трактується авторами як інструмент більш ефективного ухвалення управлінських рішень.

В інших наукових працях відображено комплаєнс-аспекти економічної безпеки підприємств як чинники впливу зовнішнього оточення, особливо в останні часи в умовах воєнного конфлікту [3]. У. Братчук в своїх роботах досліджує фінансовий комплаєнс та визначає його вплив через фінансову архітектуру підприємства, що є складовими компонентами комплаєнс-стратегії [4]. З точки зору формування внутрішніх аспектів управління підприємствами варто відзначити роботу О. Боберського [5]. В своїх працях науковець приділяє увагу ризик-орієнтованому підходу до планування внутрішнього аудиту комплаєнс-систем, що відповідно розширює методичну базу оцінювання комплаєнс-ризиків.

В контексті стратегічного управління в своїх роботах розглядають комплаєнс К. Крамаренко та І. Шарко [6]. Акцент комплаєнс-менеджменту відображено як складової корпоративного управління, що при досягненні певного рівня позитивно впливає на репутаційну стійкість та прозорість бізнесу. Робота О. Климчук та Р. Івасько [7] присвячена питанням інтеграції комплаєнс-контролю в систему управління економічною безпекою підприємства, при цьому акцентуючи увагу на ролі внутрішнього контролю та ризик-менеджменті. В більш широкому контексті ризик-менеджмент описано в роботі О. Дюхованець та ін. [8], де автори розкривають питання організації управління ризиками в умовах війни, що частково пов'язано з питанням комплаєнс-ризиків через зовнішні загрози.

Крім того, в роботі Ю. Ус та А. Русанова [9] проаналізовано комплаєнс як інструмент забезпечення економічної безпеки завдяки якому визначаються проблеми та перспективи застосування комплаєнс-механізмів на підприємствах. З врахуванням, що зовнішнє середовище досить мінливе та не стабільне, Ю. Дуднева та О. Артем'єв [10] більш детально описують комплаєнс-менеджмент як стратегічний інструмент в умовах невизначеності. В той же час досить велика кількість робіт має суміжні напрямки наукового пошуку, а саме висвітлення аспектів ризик-менеджменту підприємств та управлінські засади. С. Горбач та ін. [11] досліджують складові елементи економічної безпеки підприємств, додаючи і як обов'язковий елемент управління ризиками. О. Зибарева та Я. Бурачок [12] вивчають удосконалення бізнес-процесів для забезпечення економічної безпеки у мовах цифрової трансформації та зростаючих кіберзагроз.

В підсумку слід зазначити, що сучасний доробок науковців відображає розвиток тематики комплаєнс-ризиків, що охоплює як теоретичні й методичні аспекти, так і практичні підходи до діагностики, контролю та інтеграції комплаєнс інструментів в систему економічної безпеки підприємств.

ВИДІЛЕННЯ НЕДОСЛІДЖЕНИХ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ

Враховуючи зростання кількості наукових публікацій в останні час присвячених комплаєнс-менеджменту та ризик-орієнтованому управлінню в контексті економічної безпеки підприємства залишаються недостатньо вивченими та структурованими. Більшість науковців зосереджують свою увагу переважно на окремих аспектах комплаєнсу: фінансовий контроль, внутрішній аудит, економіко-правове забезпечення. Але при цьому відсутнім залишається єдиний концептуальний підхід до визначення комплаєнс-ризиків як цілісної системної загрози економічній безпеці підприємства, що ускладнює їх врахування в управлінських процесах.

Також недостатньо опрацьованим залишається питання методичного забезпечення ідентифікації комплаєнс-ризиків з точки зору управління окремих бізнес-процесів та функціонування підсистем підприємства. Серед наявних наукових праць присутній загальнотеоретичний опис можливих ризиків, а практичні інструменти їх виявлення, групування та ранжування представлені фрагментарно. В цьому ж напрямку бракує наукового обґрунтування підходів до побудови узгодженості класифікації комплаєнс-ризиків, що відповідає діяльності підприємств.

Окремої уваги потребує висвітлення питань взаємозв'язку комплаєнс-ризиків із складовими (підсистемами) економічної безпеки та подальше оцінювання їх впливу на фінансову стійкість, ділову репутацію та стратегічний розвиток підприємств. Наявні прогалини щодо інтеграції комплаєнс-ризик-менеджменту в загальну систему управління економічною безпекою та мінімізації негативного впливу ризиків. Зазначені аспекти обумовлюють необхідність подальших досліджень щодо напрямів системної ідентифікації та науково обґрунтованої класифікації комплаєнс-ризиків.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є розроблення теоретико-методичних засад ідентифікації та систематизації комплаєнс-ризиків у контексті забезпечення економічної безпеки підприємства та формування інструментарію їх ефективного управління.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

В сучасних умовах ведення бізнесу підприємства стикаються з регуляторним тиском, ускладненням правового поля та підвищенням вимог до функціонування у відповідності до міжнародних стандартів. Через ряд цих та інших обставин суб'єкти господарювання не обмежуються виключно факторами фінансової стійкості, виробничого вдосконалення та збільшення вартості капіталу підприємства при обрахунку показника власної економічної безпеки. Наразі під економічною безпекою варто розглядати такий стан підприємства, за яким воно захищене від внутрішніх та зовнішніх загроз, може стабільно функціонувати, досягати стратегічних цілей та наблизити цілі сталого розвитку. Вагомою складовою такої системи все частіше виступає комплаєнс як інституційний механізм забезпечення відповідності діяльності підприємства законодавчим нормам, регуляторним вимогам та внутрішнім корпоративним стандартам.

В сучасному корпоративному управлінні комплаєнс розглядається не лише як функція контролю, а як елемент стратегічного менеджменту, який спрямований на попередження будь яких витрат (фінансових, правових, репутаційних тощо). Відповідно, комплаєнс-ризиків слід трактувати як можливий та ймовірний негативний наслідок для підприємства, що настає в результаті порушення будь якої складової: правової, нормативної, внутрішньополітичної, етичної тощо. Такі ризики за своєю природою мають міжфункціональний характер і здатність впливати на всі підсистеми економічної безпеки – фінанси, кадри, інформаційна складова, правова, репутаційна тощо. В такому випадку місце комплаєнс-ризиків в загальній системі ризиків підприємства можна представити як елемент, що взаємопов'язаний з усіма іншими. До основних видів ризиків підприємства відносять фінансові, кадрові, операційні, інформаційні, стратегічні. Кожен з видів ризиків має свої складові та структурне наповнення, що утворює загальну складну систему всіх можливих факторів шкоди для діяльності підприємства. В контексті комплаєнс-ризиків, то вони є окремою складовою в сенсі визначення виду для підприємства загалом, і в той же час ключовими елементами кожного з видів, тому що включаються для реалізації та виконують функцію контролю за відповідним напрямком. Тобто комплаєнс-ризиків не існують в системі управління підприємством ізольовано, а мають перетин з іншими групами ризиків, виступаючи одночасно їх джерелом формування та наслідком управління. Відповідно, комплаєнс-ризиків доцільно розглядати з позиції ключової загрози економічній безпеці підприємству.

З точки зору ефективного управління комплаєнс-ризиками неможливо виконувати такі дії без їх чіткої та системної ідентифікації. Джерелами виникнення таких ризиків можуть бути як внутрішні, так і зовнішні чинники. Джерелами перших можуть бути недосконалість організаційної структури, низький рівень корпоративної культури, помилки персоналу підприємства, не ефективні бізнес-процеси, відсутність належної системи внутрішнього контролю тощо. До зовнішніх можна віднести – зміни законодавства, галузевих стандартів, посилення регуляторного контролю, міжнародні санкції, вимоги фінансових установ, вихід на міжнародні ринки тощо. Спираючись на зазначене комплаєнс-ризиків можуть спричинити виникнення «точки напруги» в діяльності підприємства, відповідно, систематизація їх зон надає можливість сфокусувати контроль на найбільш ризикових напрямках (табл. 1).

Підприємству для виявлення комплаєнс-ризиків можна використовувати різні методи, а саме: аналіз нормативної відповідності, внутрішній аудит, моніторинг бізнес-процесів, опитування персоналу, процедури due diligence, перевірка підрядників та контрагентів, цифрові інструменти комплаєнс-аналітики тощо. В даному аспекті вагому роль відіграє система внутрішнього контролю

підприємства, що дозволяє своєчасно визначити відхилення та запобігти їх переходу в реальну загрозу.

Таблиця 1

Зони підвищеної комплаєнс-уразливості підприємства

Зона уразливості	Опис ризику та чинники
<i>Сфера зовнішнього впливу</i>	
Антикорупційний комплаєнс	Взаємодія з держорганами, отримання дозволів, участь у державних тендерах
Фінансовий моніторинг	Робота з контрагентами, санкційні списки, прозорість транзакцій
Регуляторні зміни	Ризик невідповідності новим законам, галузевим стандартам або правилам ліцензування
Екологія та соціальні норми	Штрафи за забруднення, недотримання міжнародних стандартів сталого розвитку
<i>Сфера внутрішнього впливу</i>	
Корпоративна етика	Конфлікти інтересів, шахрайство всередині підприємства, низький рівень культури звітування
Трудовий комплаєнс	Порушення прав працівників, безпека праці, дискримінація, «сірі» зарплати
Захист даних та ІТ	Витік комерційної таємниці, персональних даних клієнтів (GDPR), кіберзагрози
Операційний контроль	Помилки персоналу через складність процесів, відсутність внутрішніх регламентів і політик

Джерело: розробка автора

Наразі ключовою науковою прогалиною залишається системна класифікація комплаєнс-ризиків. Проведений аналіз існуючих напрацювань науковців наразі носить фрагментарний характер та відсутність єдності методології. Відповідно, доречним буде запропонувати авторську систематизацію комплаєнс-ризиків за переліком ознак (табл. 2).

Впорядкована ідентифікація комплаєнс-ризиків є базовим етапом побудови ефективної архітектури економічної безпеки підприємства. Подана класифікація представляє собою комплексний підхід до розуміння природи комплаєнс-загроз, що виникають в умовах мінливого правового та економічного середовища.

В основу класифікаційного розподілу покладено принцип багатовекторності впливу комплаєнс-факторів на життєдіяльність підприємства. Так, зокрема, розмежування ризиків за джерелами походження надає можливість встановити детермінанти, які обумовлені не досконалістю внутрішніх бізнес-процесів (наприклад, система внутрішнього контролю, корпоративна культура тощо) в наслідок впливу зовнішніх викликів, обумовлених політичними та економічними трансформаціями. Важливо відмітити представлений класифікаційний розподіл за рівнями управління, який дозволяє імплементувати комплаєнс-контроль в загальну стратегію сталого розвитку підприємства, змінюючи його з суто нагальної функції в інструмент стратегічного планування.

Також вагомою пропозицією є представлений класифікаційний розподіл комплаєнс-ризиків за ознакою об'єкту впливу та суб'єкту ініціації, що підкреслює їх адитивний характер. В системі управління підприємством він не існує відчужено, а виступає в разі наявності ініціатором для настання можливих фінансових та репутаційних деструкцій. В результаті наслідки можуть мати кумулятивний ефекти, а саме: правові обмеження та адміністративні усунення, які неминуче призводять до девальвації гудвілу та зниження інвестиційної привабливості підприємства.

Відповідно, поданий класифікаційний розподіл виступає методичним підґрунтям для розробки проактивних заходів щодо зниження комплаєнс-уразливості, забезпечуючи інституційну стійкість підприємства перед різноманітними викликами. Запропонована класифікація дозволяє структурувати різноманітні комплаєнс-ризики та інтегрувати їх у загальну систему зміцнення економічної безпеки підприємства. В практичному аспекті може бути використана як основа для побудови карт ризиків, розробки політики комплаєнс-контролю та формування механізмів їх зниження.

У разі, якщо підприємство не враховує будь-які потенційні комплаєнс-ризики та буде стратегічні плани без їх врахування, зростає ймовірність виникнення фінансових та репутаційних втрат. Реалізація комплаєнс-ризиків без управління ними здатна спричинити значні негативні наслідки для суб'єкту господарювання – відкликання ліцензій, втрата доступу до ринків капіталу, погіршення ділової репутації, блокування господарських операцій, штрафи та пені, втрата підтримки ділових партнерів, зниження інвестиційної привабливості тощо. Відповідно, варто звернути увагу, що комплаєнс-ризики безпосередньо впливають на ключові складові економічної безпеки підприємства, а саме: фінансову стабільність, правову захищеність та рівень

конкурентоспроможності. З метою зниження будь-яких ризиків підприємству доцільно формувати комплексну систему комплаєнс-менеджменту, яка буде включати: розробку внутрішніх політик і кодексу етики, впровадження процедур контролю, постійний моніторинг змін законодавства, навчання персоналу, створення каналів для повідомлення порушень, проведення внутрішніх розслідувань та оцінювання ефективності комплаєнс-заходів. Узагальнений механізм управління комплаєнс-ризиками в системі економічної безпеки підприємства подано на рис. 1.

Таблиця 2

Класифікація комплаєнс-ризиків підприємства

Ознака класифікації	Види комплаєнс-ризиків
За сферою виникнення	<ul style="list-style-type: none"> - правові - податкові - антикорупційні - екологічні (ESG) - трудові - інформаційні - санкційні - етичні
За рівнем управління	<ul style="list-style-type: none"> - стратегічні - тактичні - операційні
За джерелом походження	<ul style="list-style-type: none"> - внутрішні - зовнішні
За характером наслідків	<ul style="list-style-type: none"> - фінансові - репутаційні - адміністративні - операційні - кримінально-правові
За тривалістю дії	<ul style="list-style-type: none"> - короткострокові - довгострокові
За суб'єктом ініціації	<ul style="list-style-type: none"> - регуляторні (державні органи) - контрагентські (партнери), клієнтські
За об'єктом впливу	<ul style="list-style-type: none"> - ризики корпоративного управління - ризики ринкової поведінки - ризики захисту активів
За можливістю страхування	<ul style="list-style-type: none"> - страховані (insurable) - нестраховані
За суб'єктом контролю	<ul style="list-style-type: none"> - регуляторні - клієнтські - партнерські

Джерело: розробка автора

Процес реалізації представленого механізму базується на поступовому інтегруванні спеціалізованих комплаєнс-фільтрів в загальну архітектуру стратегічного управління підприємством. Такий підхід передбачає багаторівневий аналіз через оціночний вузол будь-яких ініціатив, що можуть спровокувати ризики та загрози. Представлено застосування автоматизованої верифікації у відповідності до стратегічних планів підприємства. Використання сучасних інструментів реагування (від внутрішніх регламентів до селективної відмови від ризикових операцій) переформатовує комплаєнс-функцію з пасивного обмежувального бар'єру на проактивний інструмент забезпечення економічної безпеки. Моніторинговий контур в представленому механізмі запропоновано здійснювати на основі дотримання принципу єдиного джерела достовірності даних, що гарантує не лише правову захищеність та фінансову стабільність, а й зміцнює конкурентоспроможність підприємства в цілому. Відповідно, вважаємо, що представлений механізм створює прозорі середовище, привабливе для міжнародних інвестиційних інституцій та забезпечить сталий захист ділової репутації, знижуючи при цьому невизначеність фінансових витрат в довгостроковій перспективі.

З урахуванням викладеного вище, можемо підсумувати, що інтеграція комплаєнс-менеджменту в систему економічної безпеки підприємства забезпечує формування проактивного механізму протидії загрозам, підвищує керованість ризиками та сприяє стабільному функціонуванню підприємства в умовах невизначеності. Таким чином, комплаєнс-ризики варто розглядати як об'єкт системного управління, від ефективності якого значною мірою залежить економічна безпека підприємства.

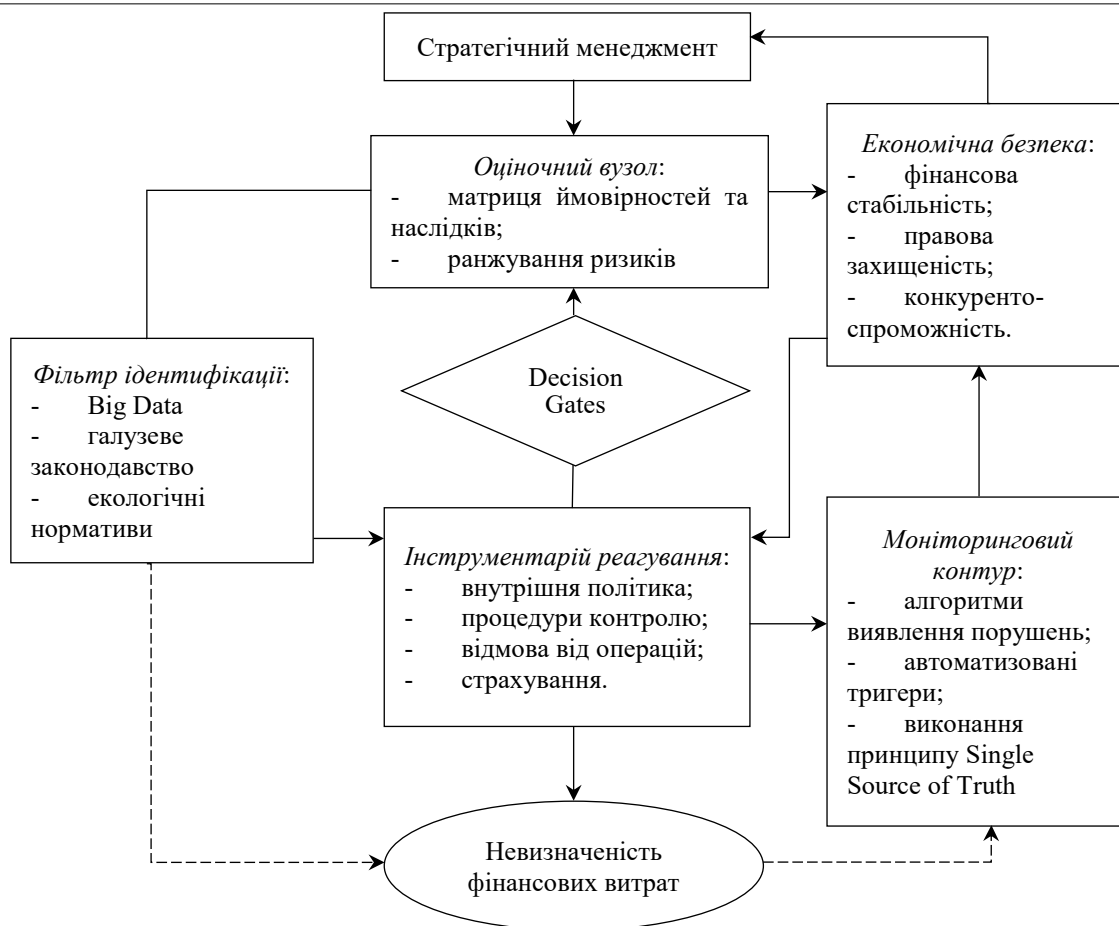

Рис. 1. Механізм управління комплаєнс-ризиками на підприємстві

Джерело: розроблено автором

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

В результаті проведеного дослідження визначено, що виявлення, групування та ранжування комплаєнс-ризиків на сьогодні виступає важливим чинником зміцнення економічної безпеки підприємства. Посилення регуляторного контролю, вимог правового середовища, цифровізація бізнес-процесів та інтеграція до європейського економічного середовища вимагають впровадження системного управління ризиками як превентивних дій для підприємств. Обґрунтовано, що реалізація комплаєнс-ризиків напряду впливає на значні фінансові витрати, адміністративні стягнення, обмеження ділової активності та репутаційні збитки, що в результаті негативно впливає на зниження стійкості та конкурентоспроможності підприємств. В процесі наукового пошуку уточнено сутність категорії «комплаєнс-ризиків» та обґрунтовано важливість розгляду даної дефініції як самостійного об'єкту управління в системі економічної безпеки підприємства. Визначено та представлено місце комплаєнс-ризиків в загальній системі ризиків та доведено їх міжфункціональний характер, який охоплює фінансову, правову, інформаційну, кадрову та репутаційну складові діяльності підприємств. В статті узагальнено основні джерела виникнення комплаєнс-ризиків та представлено відповідні зони підвищеної небезпеки для діяльності підприємства. Вагомим науковим внеском варто вважати подану класифікацію комплаєнс-ризиків за авторським переліком ознак, що являє собою методичне підґрунтя для ефективного визначення, ідентифікації, ранжування та інтеграції в загальну систему ризик-менеджменту підприємства. Відповідно, подане надає можливість ефективно та результативно управляти всіма ризиками в процесі діяльності підприємства та застосовувати інструменти внутрішнього контролю, комплаєнс-аудиту, навчання персоналу тощо.

З практичної точки зору подані пропозиції можуть бути використані підприємствами для створення внутрішніх комплаєнс-політик, формування загальної карти ризиків та удосконалення механізмів внутрішнього контролю, що безпосередньо вплине на підвищення рівня економічної безпеки підприємств. Відповідно, механізм управління комплаєнс-ризиками може бути

застосований в практичній діяльності підприємств як інструмент проактивної діагностики, виявлення та перешкодження потенційних негативних наслідків, що в довгостроковій перспективі зумовить підвищення рівня стійкості підприємств в умовах невизначеності.

В подальшому для перспектив розвитку теоретичних напрацювань досить доречним є розробка кількісних та якісних показників оцінювання рівня впливу комплаєнс-ризиків на підприємство загалом та в частині забезпечення його високого рівня економічної безпеки зокрема. Для цього досить доречним є узагальнення наявних напрацювань та представлення інтегрованого індексу, що зможе охопити різноструктуровані показники та знизити рівень суб'єктивності отриманих результатів. Підтвердженням наукових здобутків має бути практична апробація та доведення достовірності представленої методології, актуальності та уніфікованого підходу для різних суб'єктів господарювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Денисюк, О.Г., Панічук, О.В. Комплаєнс-ризик управління кредитоспроможністю в забезпеченні самодостатнього розвитку бізнесу в Україні. *Економіка, управління та адміністрування*. 2025. №4(110). С. 31–40. [https://doi.org/10.26642/ema-2024-4\(110\)-31-40](https://doi.org/10.26642/ema-2024-4(110)-31-40)
2. Денисюк, О.Г., Цаль-Цалко, Ю.С. Система показників комплаєнс-контролю для запобігання ризикам самодостатнього розвитку бізнесу. *Економіка, управління та адміністрування*. 2025. №3(113). С. 17–23. [https://doi.org/10.26642/ema-2025-3\(113\)-17-23](https://doi.org/10.26642/ema-2025-3(113)-17-23)
3. Яременко О. Особливості забезпечення економічної безпеки підприємств: комплаєнс підхід. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2025. №5 (332). С. 140-145. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-322-5-23>
4. Братчук У.П. Фінансовий комплаєнс як інструмент удосконалення фінансової архітектури. *Економіка і організація управління*. 2023. №3(51). С. 14 – 23. DOI <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.3.2>
5. Боберський, О. Ризик-орієнтоване планування внутрішнього аудиту системи комплаєнсу. *Підприємництво і торгівля*. 2025. №44. С. 14-20. <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2025-44-02>
6. Крамаренко, К., Шарко, І. Комплаєнс-менеджмент як складова системи фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2025. №21. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-21-04-05>
7. Климчук О.В., Івасько Р.О. Комплаєнс-менеджмент в управлінні системою економічної безпеки підприємства. Розбудова доброчесності та комплаєнсу в Україні: виклики і перспективи євроінтеграції : збірник матеріалів Всеукраїнської конференції з міжнародною участю (м. Вінниця, 27 березня 2025 р.). Вінниця : ТОВ «Друк», 2025. С. 121-123. URL: <https://dSPACE.vspu.edu.ua/items/7893898b-4567-4a9a-bc50-3afa7da12552>
8. Dyuhovanets O., Erfan V., Parfeniuk Y. Organization of risk management at an enterprise during the war. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2023. №3. P. 16-21. DOI: <https://doi.org/10.61345/1339-7915.2023.3.3>
9. Ус Ю. В.Ю., Русанов А. С. Комплаєнс як інструмент забезпечення економічної безпеки підприємства: проблеми та перспективи застосування. *Бізнесінформ*. 2025. №9. С. 449-456. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-9-449-456>
10. Дуднева Ю.Е., Артем'єв О.О. Комплаєнс-менеджмент як стратегічний інструмент забезпечення економічної безпеки в умовах нестабільності. *Бізнесінформ*. 2025. №1. С. 406 – 413. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-406-413>
11. Горбач, С., Щебель, А., Сидоренко, Ю., Куриленко, О., Білич, В. Економічна безпека підприємств: складові та забезпечення. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. №7. С. 51–55. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-7>
12. Зибарева О.В., Бурачок Я.Є. Напрями удосконалення ключових бізнес-процесів у контексті формування економічної безпеки підприємства в сучасних умовах. *Вісник академії праці, соціальних відносин і туризму. Серія: економіка, психологія та управління*. 2025. №4. DOI: <https://doi.org/10.54929/3041-2390-2025-04-01-14>

REFERENCES:

1. Denysiuk, O. H., & Panichuk, O. V. (2025). Komplaiens-ryzyk upravlinnia kredytopromozhnosti v zabezpechenni samodostatnoho rozvytku biznesu v Ukraini [Compliance risk of creditworthiness management in ensuring self-sufficient business development in Ukraine]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, (4(110)), 31–40. [https://doi.org/10.26642/ema-2024-4\(110\)-31-40](https://doi.org/10.26642/ema-2024-4(110)-31-40)

2. Denysiuk, O. H., & Tsal-Tsalko, Yu. S. (2025). Systema pokaznykiv komplaiens-kontroliu dlia zapobihannia ryzykam samodostatnoho rozvytku biznesu [Compliance control indicator system to prevent risks of self-sufficient business development]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, 3(113), 17–23. [https://doi.org/10.26642/ema-2025-3\(113\)-17-23](https://doi.org/10.26642/ema-2025-3(113)-17-23)
3. Iaremenko O. (2025). Osoblyvosti zabezpechennia ekonomoichnoi bezpeky pidpriemstv: komplaiens pidkhid [Features of ensuring the economic security of enterprises: compliance approach.]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. 5 (332), 140-145. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-322-5-23>
4. Bratchuk U. P. (2023). Finansovyi komplaiens yak instrument udoskonalennia finansovoi arkhitektury [Financial compliance as a tool for improving financial architecture]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*. 3(51), 14 – 23. <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.3.2>
5. Boberskyi, O. (2025). Ryzyk-oriientovane planuvannia vnutrishnoho audytu systemy komplaiensu [Risk-based planning of internal audit of the compliance system]. *Pidpriumyystvo i torhivlia*, (44), 14-20. <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2025-44-02>
6. Kramarenko, K., & Sharko, I. (2025). Komplaiens-menedzhment yak skladova systemy finansovo-ekonomichnoi bezpeky subiektiv hospodariuvannia [Compliance management as a component of the financial and economic security system of business entities]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: ekonomika ta upravlinnia*, (21). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-21-04-05>
7. Klymchuk O. V., Ivasko R. O. Komplaiens-menedzhment v upravlinni systemoiu ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Compliance management in the management of the enterprise's economic security system]. Rozbudova dobrochesnosti ta komplaiensu v Ukraini: vyklyky i perspektyvy yevrointehratsii : zbirnyk materialiv Vseukrainskoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu (m. Vinnytsia, 27 bereznia 2025 r.). Vinnytsia : TOV «Druk», 2025. S. 121-123. URL: <https://dspace.vspu.edu.ua/items/7893898b-4567-4a9a-bc50-3afa7da12552>
8. Dyuhovanets, O., Erfan, V. & Parfeniuk, Y. (2023). Organization of risk management at an enterprise during the war. *Visegrad Journal on Human Rights*, 3, 16-21. DOI: <https://doi.org/10.61345/1339-7915.2023.3.3>
9. Us Yu. V.Iu., Rusanov A. S. (2025). Komplaiens yak instrument zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva: problemy ta perspektyvy zastosuvannia [Compliance as a tool for ensuring the economic security of an enterprise: problems and prospects for application]. *Biznesinform*. 9, 449-456. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-9-449-456>
10. Dudneva Yu. E., Artem'iev O. O. (2025). Komplaiens-menedzhment yak stratehichniy instrument zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky v umovakh nestabilnosti [Compliance management as a strategic tool for ensuring economic security in conditions of instability]. *Biznesinform*. 1, 406 – 413. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-406-413>
11. Horbach, S., Shchebel, A., Sydorenko, Yu., Kurylenko, O., & Bilych, V. (2024). Ekonomichna bezpeka pidpriemstv: skladovi ta zabezpechennia [Economic security of enterprises: components and support]. *Kyivskiy ekonomichnyi naukoviy zhurnal*, (7), 51-55. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-7>
12. Zybareva O. V., Burachok Ya. Ye. (2025). Napriamy udoskonalennia kliuchovykh biznes-protsesiv u konteksti formuvannia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva v suchasnykh umovakh [Directions for improving key business processes in the context of forming the economic security of an enterprise in modern conditions]. *Visnyk akademii pratsi, sotsialnykh vidnosyn i turyzm. Serii: ekonomika, psyholohiia ta upravlinnia*. 4. DOI: <https://doi.org/10.54929/3041-2390-2025-04-01-14>

IDENTIFICATION AND SYSTEMATIZATION OF COMPLIANCE RISKS IN THE CONTEXT OF ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF AN ENTERPRISE

SAHAIDAK Mykhailo

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

The paper presents a study of the theoretical and methodological foundations of the issue of compliance risks and their impact on ensuring the economic security of enterprises. In modern business conditions, as a result of the strengthening of external factors of influence and the formation of a list of negative threats, the internal management system of enterprises is significantly transformed, which requires all new approaches to the identification and management of compliance risks. As a result of scientific research, it was established that compliance risks have a cross-functional nature of influence, and the areas of their negative impact can be the financial, informational, and reputational components of the economic security of enterprises. The main sources of possible occurrence of compliance risks and the corresponding structural elements of the enterprise's business processes that are subject to vulnerability to influence are presented. To reliably identify compliance risks, it was proposed to identify them using business process monitoring tools, internal audits, and the use of modern analytical and due diligence methods. The paper presents a division of compliance risks according to a list of features characterized by a systemic approach and presented for the purpose of structuring and further effective management of them. As a result, this helped to form a compliance risk management mechanism, which includes their definition, assessment, streamlining of the audit and a list of measures to reduce the impact on the activities of the enterprise. It has been established that the proposed approach is characterized by a proactive orientation and is aimed at enhancing the financial stability, competitiveness, and legal protection of the enterprise, thereby creating preconditions for strengthening its economic security in the long term. The results obtained may serve as a theoretical and methodological foundation for their further practical implementation and for the development of tools to assess the impact of compliance risks on enterprise performance.

Keywords: compliance risks, economic security, compliance management, classification of compliance risks, risk management, corporate compliance.